

Kestävät innovaatiot

Antti Hautamäki
Tutkimusprofessori
Johtaja
Agora Center
Jyväskylän yliopisto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Mitä innovaatiot ovat?

Perinteinen innovaatioajattelu:

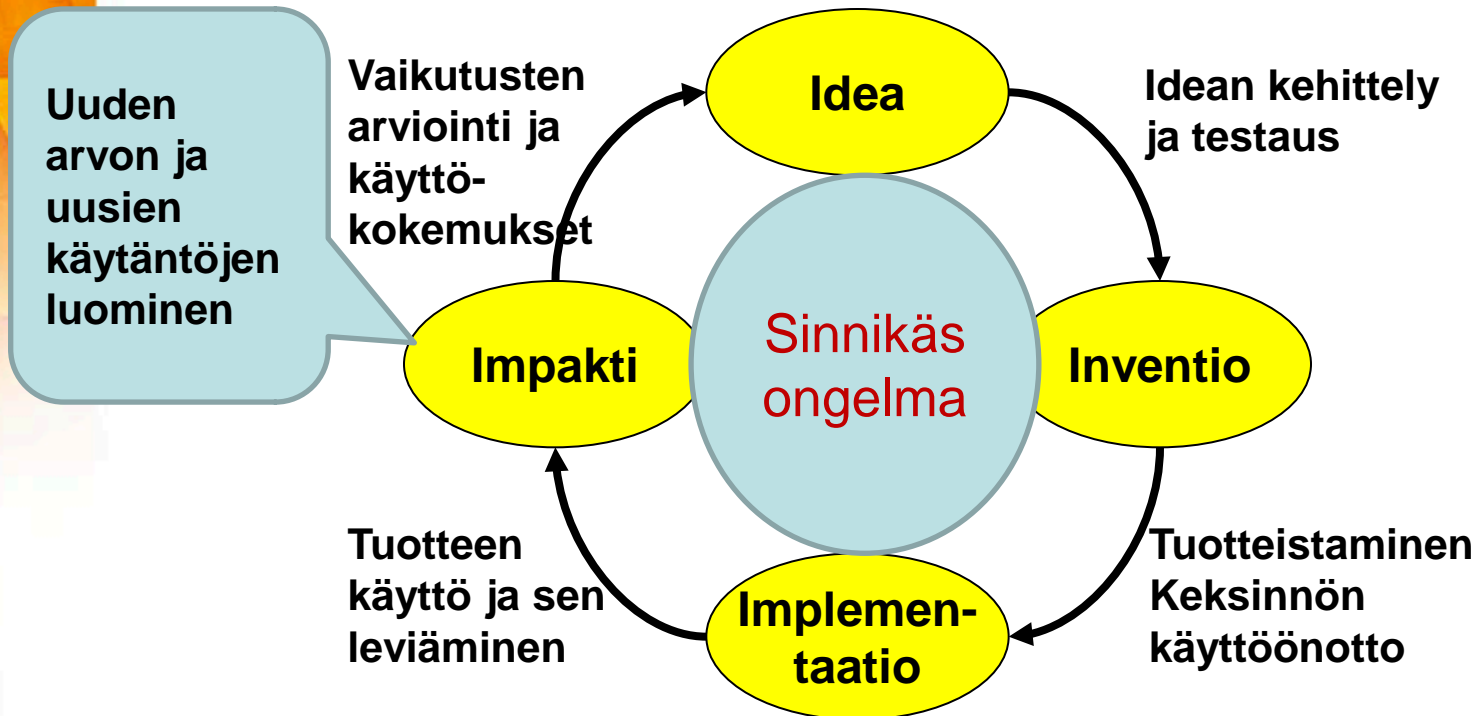
- Innovaatiot yhdistetään tuottavuuteen, talouskasvuun ja kilpailukykyyn.
- Innovaatiot mielletään uusiksi teknologioiksi ja tuotteiksi, joilla saavutetaan kilpailuetua

Uusi innovaatioajattelu:

- Innovaatiot luovat uutta yhteiskunnallista arvoa – kestäväää hyvinvointia
- Innovaatio on uusi hyödyllinen asia, joka on otettu käyttöön: tuote, palvelu, toimintamalli, markkina, konsepti
- Innovaatiot ratkaisevat todellisia ongelmia

Innovaation vaiheet: 4i-malli

Sinnikkäät ongelmat

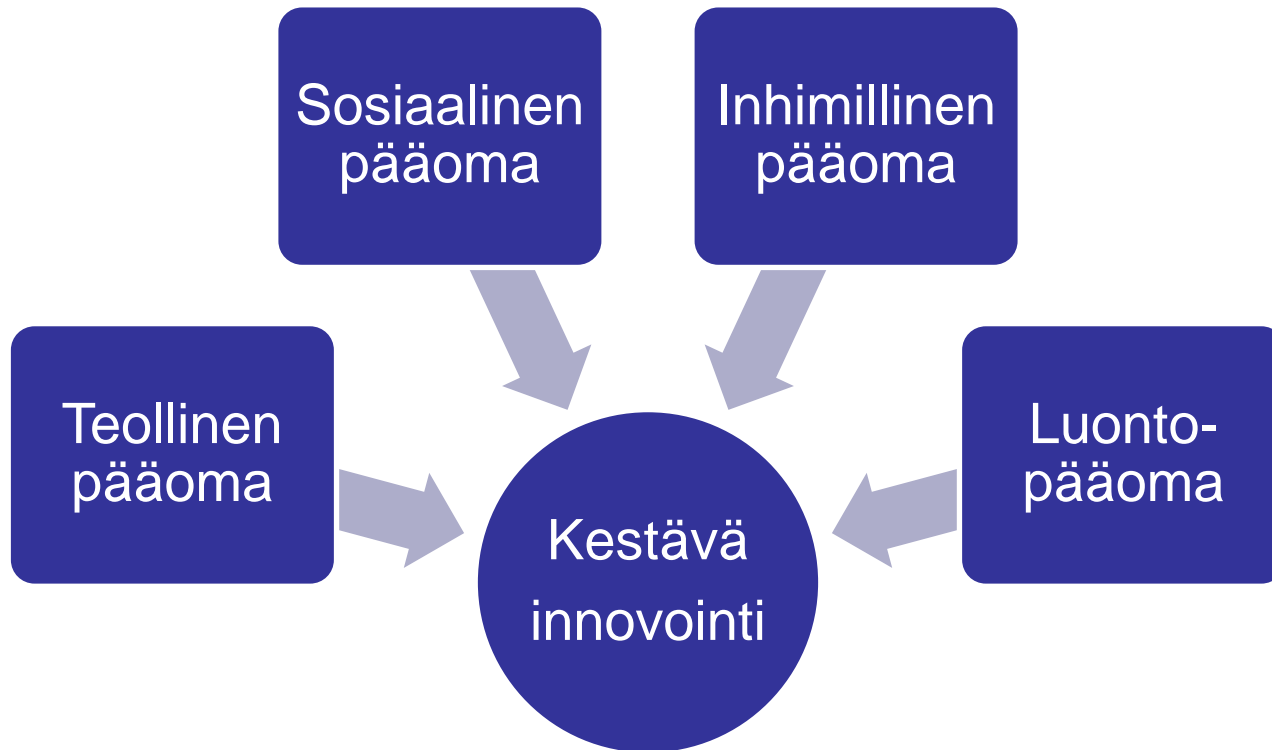
- Kestävä energia
- Luonnonvarojen ehtyminen
- Terveysten edistäminen
- Yleinen hyvinvointi
- Oppiminen ja osaaminen
- Sosiaalinen eriarvoisuus
- Ravinto ja puhdas vesi
- Luonnon katastrofit
- Turvallisuus

Kestävät innovaatiot ovat ihmiskeskeisiä ratkaisuja sinnikkäisiin ongelmiin

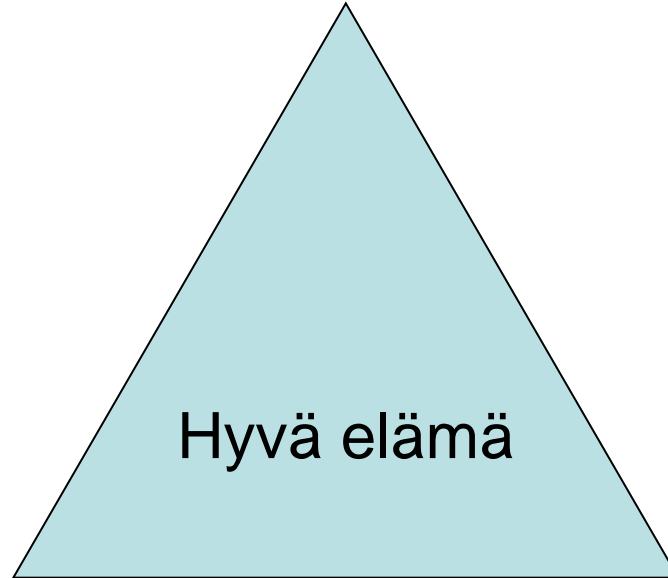

Kestävässä innovaatiossa tarvitaan kaikkia pääomia

Kestävä hyvinvointi innovoinnin tavoitteena

Elämänlaatu
Osallisuus
Onnellisuus

Kestävä
taloudenpito

Tasapainoinen
luontosuhde

© Antti Hautamäki 2012

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Ekosysteemipalvelut (G. Daily)

1. Ekosysteemin tuotteet kuten meren antimet, puumateriaali ja maanviljelyksen tuotteet.
2. Perustavat elämää tukevat toiminnot, kuten veden puhdistuminen, tulvien estäminen, maaperän hedelmällisyyden uudistaminen, ilmaston tasapainoisuus ja saastuminen
3. Elämänlaatua palvelevat toiminnot kuten kauneus ja luonnosta saatava innostus ja virkistys.
4. Luontovakuutus, joka liittyy siihen ideaan, että luonnon rikkaus sisältää jotain, jonka arvoa ei tunneta tänään mutta joka voi osoittautua tärkeäksi tulevaisuudessa (esimerkiksi jotkut kasvit saattavat sisältää lääkeaineita tauteihin, joita ei vielä edes tunneta).

Hyvinvointipalvelujen uudelleen ajattelu

- **Julkinen arvo** (public value) suoritteiden mittariksi:
 - terveydenhuollon tulee lisätä ihmisten terveyttä ja pidentää elinikää
 - sosiaalipalvelujen tulee tukea ihmisten arkisen elämän sujumista
 - Koulun tulee luoda edellytykset ja halu jatkuvaan oppimiseen
- **Yhteinen hyvä**: yhteisillä rahoilla tuotetaan yhteistä hyvää, joka on kaikkien käytettävissä,
 - Julkinen tila
 - Julkiset tietovarannot ja rekisterit
- **Voimaantuminen** palvelun tavoitteeksi: ihmisen omien voimavarojen vahvistuminen ja omaehtoinen käyttäminen
 - Vertaistoiminta
 - Ennaltaehkäisy
- **Hyvään tuuppaaminen** ("nudge"): ihmisten tukeminen tekemään ja pitämään hyviä päätöksiä
 - Ravintotottumukset
 - Liikunta
- **Pehmeät innovaatiot**: kansalaiset oman elämänhallintansa kehittäjinä

Sosiaaliset innovaatiot

📦 **Rakenteelliset, systeemiset innovaatiot:**

- Uusi toimintapuitteita, organisaatioita, lainsäädäntöä
- Voidaan saavuttaa suuria säästöjä, lisää tuottavuutta
- Esimerkki: asiakas-tuottaja-malli ja palvelusetelit

📦 **Arjen innovaatiot työpaikoilla, henkilökunnan oivallukset**

- Fiksumpia tapoja toimia, joustavuutta, organisaatio- ja ammattirajojen ylittämistä
- Parannetaan palvelun laatua ja vaikuttavuutta
- Esimerkki: vanhusten kuntoilupäivä Valkeakoskella

📦 **Demokratiainnovaatiot:**

- Lisäävät kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia yhteiskunnassa ja palveluorganisaatioissa
- Kansalaiset innovaattoreiksi: innovaatiodemokratia
- Esimerkkinä: vertaistoiminta verkossa, yhteiskunnalliset yritykset

Hyvään tuuppaaminen

- Ihmiset haluaisivat tehdä parempi valintoja, mutta epäonnistuvat usein
- Aristoteles: syynä heikkoluontoisuus
- On osoitettava, mitä hyvää seuraa tietyistä valinnoista (liikunta, ruokavalio, tupakanpolton lopettaminen, kohtuullisuus)
- On tuupattava hyvään suuntaan luomalla kannusteita ja helpottamalla päätöksen tekemistä ja siinä pysymistä

Pehmeät innovaatiot

- Perinteisten ”kovien” innovaatioiden sijaan tulevaisuudessa tarvitaan ”pehmeitä” innovaatioita
- Pehmeitä innovaatioita ovat uudet ratkaisut jotka liittyvät mm.
 - Ihmisten arkeen
 - kestävään hyvinvointiin
 - kansalaisyhteiskuntaan jne.

Ketkä tekevät pehmeitä innovaatioita

- Kansalaiset arjessa: äidit ja isät, nuoret ja vanhat, naiset ja miehet, terveet ja sairaat, omat ja vieraat
- Työntekijät työpaikoilla
- Asiakkaat ja palvelujen käyttäjät
- Kuluttajat käyttäessään tuotteita
- Asiantuntijat työssään
- Taiteilijat luodessaan teoksiaan

Innovaatiot kuuluvat kaikille

Innovation for all

- Tuotetaan innovaatioita, jotka ratkaisevat yhteiskunnan häijyjä ongelmia ja edistävät kestäväää hyvinvointia
- Voimaannutetaan kansalaiset osallistumaan yhteiskunnan kehittämiseen ja käyttämään omaa luovuuttaan ja osaamistaan uusien ratkaisujen tuottamiseen

Hautamäki & Oksanen, 2011: Tulevaisuuden kulttuuriosajat

© Antti Hautamäki 2012

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Ongelmien ratkaiseminen yhdessä ratkaisupajoissa

Kestävien innovaatioiden haaste

Kaikki mukaan ja kyvyt esiin!

Luovuuden kulttuuri arkeen!

Kirjallisuutta

- A. Hautamäki (2008): Kestävä Innovaatio. Sitra
- A.Hautamäki (2010): Sustainable Innovation. Sitra
- A.Hautamäki & K.Oksanen (toim.) (2011): Yliopisto palveluinnovaatioiden tuottajana. Jyväskylän yliopisto
- A.Hautamäki & K.Oksanen (2011): Tulevaisuuden kulttuuriosaaminen. Tulevaisuusvaliokunta.
- A.Hautamäki & K.Oksanen (2011): Suuntana innovaatiokeskittymä. Jyväskylän yliopisto.

